

Ekonomika i finanse w procesie rozwoju gospodarki rynkowej. Aspekty globalne i lokalne. Redakcja naukowa: Wiesława Olkowska. Olsztyn 2013 (46,20 zł).

Zawartość tomu:

Rozdział I: Funkcjonowanie współczesnego przedsiębiorstwa w gospodarce rynkowej

1.1 Wiesława Olkowska: PRZEPIŁYWY PIENIĘŻNE W OCENIE WIARYGODNOŚCI FINANSOWEJ PRZEDSIĘBIORSTW.

Streszczenie: W artykule podjęto próbę oceny wiarygodności finansowej przedsiębiorstw branży ogólnobudowlanej i drogowej za lata 2008-2010. W tym celu wykorzystano wskaźniki dynamiczne bazujące na rachunku przepływów pieniężnych. Dokonano oceny pomiaru płynności finansowej i zdolności przedsiębiorstw do obsługi długu. Uzyskane wyniki badań pozwoliły wypracować wstępny pogląd i wyciągnąć pierwsze wnioski co do wiarygodności finansowej badanych podmiotów gospodarczych. Generalnie w latach 2008-2010 wystąpiły dodatnie pieniężne przepływy operacyjne oznaczające rentowność w ujęciu kasowym i możliwość prowadzenia działalności inwestycyjnej i finansowej. Natomiast przy obsłudze długu po dodatkowe źródła gotówki sięgano spoza działalności operacyjnej aby obsłużyć wszystkie zobowiązania niezależnie od tytułu, z którego powstały. W związku z tym posiłkowano się kapitałem obcym. **Słowa kluczowe:** przepływy pieniężne, wiarygodność finansowa, przedsiębiorstwo.

Cash flow in companies' financial credibility assessment. Summary: An attempt to assess financial credibility of building and construction companies over the 2008 – 2010 period has been undertaken in this article. Dynamic indexes based on cash flow account data have been employed to achieve this. Financial liquidity and debt service coverage ratio have also been assessed. The results obtained from the above research work have served as a basis for formulating some initial tentative conclusions concerning the financial credibility of the companies under investigation. Generally, in the 2008 – 2010 period, positive operational net cash flows indicating profitability measured in cash basis method of budgeting and favourable conditions for investment and running business were recorded. External financing was employed in the process of debt service, regardless of the basis on which the liabilities were created. **Key words:** cash flow, financial credibility, enterprise.

1.2 Alina Gumkowska: OCENA PŁYNNOŚCI I RENTOWNOŚCI W ASPEKCIE PROGNOZOWANIA UPADŁOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW. WYNIKI BADAŃ EMPIRYCZNYCH.

Streszczenie: Prognozowanie upadłości przedsiębiorstw oparte na analizie kondycji finansowej przedsiębiorstw budowlanych, przy zastosowaniu wybranych wskaźników płynności i rentowności w korelacji z modelami matematycznymi A. Hołdy i Altmana prognozującymi upadłość, nie wskazują na zależności pomiędzy wielkościami uzyskanych wskaźników. Wyniki uzyskane na podstawie badań empirycznych nie są jednoznaczne. Potwierdzają złożoność problemu i brak skutecznego narzędzia do badania kondycji finansowej i prognozowania upadłości przedsiębiorstw. **Słowa kluczowe:** przedsiębiorstwo, płynność finansowa, rentowność, zagrożenie upadłością.

The assessment of financial liquidity and profitability in predicting insolvency. Field research study results analysis. Summary: Predicting company's insolvency carried out on the basis of construction companies' financial liquidity analysis with the application of chosen liquidity ratio and profitability margin indices and with the application of Hołda's and Altman's respective insolvency predicting mathematical models does not indicate that there is any correlation between the indices obtained. Therefore this field research study has been inconclusive. The complexity of the problem and the lack of effective instruments for carrying out the analysis of companies' financial liquidity and for predicting insolvency have only been confirmed. **Key words:** enterprise, financial liquidity, profitability, threat of bankruptcy.

1.3 Tomasz Wójtowicz: ALTERNATYWNE ŹRÓDŁA KAPITAŁU OBROTOWEGO W UJĘCIU MSR DLA ŚREDNICH I DUŻYCH PRZEDSIĘBIORSTW

Streszczenie: W artykule omówione zostały alternatywne do kredytu bankowego źródła kapitału obrotowego wykorzystywane przez średnie i duże przedsiębiorstwa polskie, takie jak kredyt kupiecki połączony z nowoczesnymi instrumentami finansowania i zabezpieczenia handlu, dostępnymi w bankowości korporacyjnej. Załączone badania własne z lat 2007-2011 potwierdziły niekorzystne tendencje w kształtowaniu polityki kredytu kupieckiego przez przedsiębiorstwa. Charakterystyka alternatywnych źródeł kapitału dokonana została w oparciu o trzy czynniki: koszt pozyskania kapitału, dostępność dla przedsiębiorstwa oraz wpływ na sprawozdanie finansowe zarówno przedsiębiorstwa jak i banku. **Słowa kluczowe:** Kapitał obrotowy, kredyt kupiecki, koszt kapitału, dyskonto należności, faktoring odwrócony, finansowanie dostawców, finansowanie dystrybutorów, akredytywa eksportowa i importowa.

Alternative sources of working capital in the view of IAS/IFRS for SME. Summary: The paper describes alternative to bank credit, sources of working capital used by Polish medium and big entities, such as a trade credit linked with modern trade financing and securing tools which are available in corporate banking. The research attached, covering years of 2007-2011, proved unfavourable tendencies in shaping trade credit policy of the companies. The profile of alternative capital sources was based on the basis of three factors: the cost of gaining the capital, the availability for the enterprises and the influence it has on financial reports, both of a company and the bank as well. **Key words:** working capital, trade credit, cost of capital, receivables discounting, reverse factoring, supplier financing, vendor financing, export and import letter of credit.

1.4 Joanna Yaridiz: METODYKA PRZYGOTOWYWANIA DOKUMENTACJI PODATKOWEJ W OPARCIU O PRZYKŁADOWĄ POLITYKĘ CEN TRANSFEROWYCH

Streszczenie: Wiedza o warunkach funkcjonowania przedsiębiorstw, nałożone przez ustawodawcę obowiązki dotyczące sporządzania dokumentacji podatkowej, ograniczenie ryzyka negatywnej oceny i oszacowania dochodu przez organy kontroli podatkowej stanowią podstawę służącą do opracowania polityki cen transferowych. Celem polityki cen transferowych jest zapewnienie przedsiębiorstwom powiązanym ram, czyli swoistego wzorca wspierającego sporządzanie dokumentacji podatkowych i zrozumienie specyfiki cen transferowych. Dobrze przygotowana polityka cen transferowych zdecydowanie przyczyni się do sprawniejszego poruszania w obszarze cen transferowych i ułatwi prace podczas przygotowywania dokumentacji podatkowych. **Słowa kluczowe:** dokumentacja podatkowa, polityka cen transferowych, grupa kapitałowa.

The methodology of tax documentation preparation carried out on the basis of model transfer price policy. Summary: The awareness of the business environment specific conditions in the area, the knowledge of the tax documentation requirements imposed by the legislature, negative assessment risk limitation and taxable income evaluation by tax control authorities serve as a basis for formulating transfer price

policy. The aim of transfer price policy is providing affiliated entities with a framework, i.e. specific model facilitating tax documentation preparation process and arousing transfer price policy specificity awareness. Properly formulated transfer price policy will contribute to more efficient transfer prices management and will facilitate tax documentation preparation work. **Key words:** tax documentation, transfer pricing policy, group of companies.

1.5 Włodzimierz Zawieska: PRZEKSZTAŁCENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO WG POLSKIEGO PRAWA BILANSOWEGO NA ZGODNE Z MSR NA PRZYKŁADZIE WYBRANEJ SPÓŁKI

Streszczenie: W artykule zaprezentowano przekształcenie sprawozdania finansowego sporządzonego wg polskiego prawa bilansowego na zgodne z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości (MSR) na przykładzie wybranej spółki. W opracowaniu skupiono się tylko na tych standardach rachunkowości, które miały zastosowanie w badanej spółce.

Financial statement conversion drawn up on the basis of the Polish balance law according to the International Accounting Standards on the example of a selected company. Summary: The paper presents an example of transformation of the financial report of selected company prepared according to the Polish accounting law into the report under the rules of International Accounting Standards (IAS). The paper focuses on those standards that were used by the company. **Key words:** international accounting standards, financial statements.

1.6 Jerzy Suchta, Marek Furgal, Anna Drońska: SŁABE I MOCNE STRONY SEKTORA MSP REGIONU WARMII I MAZUR

Streszczenie: Do głównych zalet związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej należy zaliczyć: samozatrudnienie, swobodę w podejmowaniu decyzji, niezależność finansową. Natomiast do głównych barier ankietowani zaliczyli: wysokie pozapłacowe koszty pracy, podatek od dochodów z działalności gospodarczej, wysokość podatku VAT. **Słowa kluczowe:** sektor MPS, branże – rodzaj działalności, rozwój przedsiębiorczości.

The advantages and disadvantages of the SMB – sector in the Warmia and Mazury region. Summary: The article presents research whose results demonstrate that the main advantages of business activity include: self – employment, independent decision-making, financial independence. The main disadvantages include: high work costs (beside the wage – and salary-costs), the business activity income tax, the VAT. **Key words:** SMB sector, branches – the kind of activity, business development

1.7 Robert Dmuchowski, Stanisław Szmítka: KLUCZOWE CZYNNIKI SUKCESU PRZEDSIĘBIORSTWA NA PRZYKŁADZIE ZAKŁADU UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH m. RUDNO (CASE STUDY)

Streszczenie: Teoretycy i praktycy zarządzania od wielu lat poszukiwali optymalnej metody na sukces przedsiębiorstwa. Tajemnicze „kluczowe czynniki sukcesu” to specyficzne cechy przedsiębiorstwa, które pozwalają osiągnąć sukces w danym sektorze. W najważniejszym stopniu takie cechy posiada branżowy lider. Takim liderem jest Zakład Unieszkodliwienia Odpadów Komunalnych w Rudnie, którego jedynym udziałowcem jest Związek Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko”, w skład którego wchodzi 19 gmin. Artykuł stanowi próbę odpowiedzi na pytania: Co wyróżnia kluczowe czynniki sukcesu? W jaki sposób rozpoznać czynniki o strategicznym znaczeniu dla przedsiębiorstwa? Zderzenie teorii z praktyką (na przykładzie Case Study) przybliży do identyfikacji czynników, które decydują o sukcesie współczesnego przedsiębiorstwa. **Słowa kluczowe:** innowacje, rentowność, konkurencyjność, przedsiębiorczość.

Key factors of successful enterprise management exemplified by Waste-Treatment Plant in the town of Rudno (Case Study). Summary:

The optimal method of being successful in managing an enterprise has been searched for many years. The mysterious „key success factors” are specific features of an enterprise which enable it to succeed in its sector. Such features to the largest extent distinguish the trade leader. Such a leader is the Waste-Treatment Plant in Rudno whose only shareholder is the Commune Union in the Ostróda – Iława Region, called „Clean Environment”, comprising 19 communes. This article is an attempt at answering the following questions: What distinguishes the key success factors? How can you identify factors of strategic importance for an enterprise? The clash of theory and practice (exemplified in the Case Study) facilitates recognition of factors which are decisive for successful management of a contemporary enterprise.

Key words: innovation, profitability, competitiveness, enterprise.

1.8 Dorota Maria Cichocka: INTERAKCJE W PROCESIE INNOWACYJNYM JAKO CZYNNIK WZROSTU I ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTW

Streszczenie: Współcześnie, w wielodyscyplinarnym, sieciowym środowisku, zapewniającym dostęp do zróżnicowanych źródeł informacji i wiedzy pochodzących od różnych podmiotów, koncepcja systemu innowacyjnego odbiega zaczęła od klasycznej filozofii pojedynczego aktu twórczego. Dlatego też poza instytucjami generującymi wiedzę i innowacje, jak przedsiębiorstwa, sfera badawczo – rozwojowa czy instytucje pośredniczące w komercjalizacji wiedzy i technologii, nowoczesne podejście do innowacji – tzw. model łańcuchowy, kładzie nacisk na efekt synergii jaki powstaje w wyniku ich wzajemnej współpracy. Innymi słowy, efektywny system innowacyjny przekładający się na wzrost innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw w znacznym stopniu zależy od jakości powiązań pomiędzy nauką i przemysłem. W dobie globalizacji rynków, internacjonalizacji działalności przedsiębiorstw oraz działalności badawczej, sprawne powiązania nauki i przemysłu wymusza także nieustannie zmieniający się charakter technologii. W Polsce współpraca między uczelniami, a gospodarką z uwagi na instytucjonalną słabość państwa i administracji publicznej wobec najnowszych trendów, praktycznie nie istnieje. Stąd też przedstawiona w artykule analiza wpływu silniejszych powiązań innowacyjnych między uczelniami a gospodarką, skonfrontowana zostanie z próbą określenia czynników ograniczających zakres ich współpracy. **Słowa kluczowe:** modele innowacyjności, konkurencyjność, transfer technologii, komercjalizacja wiedzy.

The interactions in innovative process as a factor of growth and development of enterprises. Summary:

Today in multidisciplinary, networked environment which provides access to the diverse sources of information and knowledge, concept of the innovation system is significantly different from the classical philosophy of a single act of creation. Therefore, beyond the institutions that generated knowledge and innovation like companies, sphere of research and development and entities that have been mediating in commercialization process of science and technology, also modern approach into the innovation that we called the chain model, is focus on effects of their own cooperation. In the other words, an effective innovation system which causes increase of innovation and competitiveness depends of the quality of relates between science and industry. In our global world an effective relationship beetwen science and industry are enforced by technology which nature is notoriously variable. In Poland the cooperation between science and industry is almost non-exist because of the institutional weakness of the state and public administration. That’s why the analysis of relates between science and industry presented in this article will be confronted with an attempt to identify the factors

limiting the scope of their cooperation. **Key words:** innovation models, competitiveness, transfer of technology, knowledge commercialization.

1.9 Monika Koško: ZASTOSOWANIE STATYSTYCZNEGO OPROGRAMOWANIA SPSS W BADANIACH MARKETINGOWYCH

Streszczenie: Artykuł prezentuje program SPSS w zastosowaniu w badaniu marketingowym, na przykładzie badania dotyczącego postrzegania i roli marki przy zakupie napojów energetyzujących. SPSS jest oprogramowaniem statystycznym, które dostarcza narzędzi analitycznych do rozwiązywania problemów z wielu różnych obszarów biznesu. W artykule przedstawiono możliwości programu w zakresie prezentacji wyników badania w postaci tabel i wykresów oraz pomiaru zależności pomiędzy zagadnieniami występującymi w badaniu, za pomocą odpowiedniego testu statystycznego. **Słowa kluczowe:** SPSS, zastosowanie metod statystycznych, badania marketingowe.

The application of the SPSS programme in marketing research. Summary: The article presents an application of the SPSS programme in marketing research. An example is a research of the seen and role of energy drink brand. The SPSS is a statistical programme, which is an analytical tool that can be used to resolve the different business issues. In the article you can find how to present the research results like tables and graphs, as well as how to measure the dependence between two variables. This measurement is made by proper statistical test. **Key words:** SPSS programme, application of the statistical methods, marketing research.

Rozdział II: Finanse sektora publicznego. Aspekty globalne i lokalne.

2.1 Dorota Bienias: EFEKTYWNOŚĆ ZARZĄDZANIA FINANSAMI W SEKTORZE PUBLICZNYM WSPOMAGANA WDROŻENIEM BUDŻETU ZADANIOWEGO

Streszczenie: Efektywność jest jednym z najważniejszych wyników zarządzania i gospodarowania posiadanymi zasobami, zarówno w sektorze prywatnym jak i publicznym. Budżet zadaniowy jako narzędzie *New Public Management*¹ (nowego zarządzania publicznego) skupia się na podniesieniu efektywności, skuteczności oraz transparentności zarządzania finansami i usługami w jednostkach sektora finansów publicznych. W Polsce budżet zadaniowy w sektorze publicznym jest wdrażany od kilku lat. Doświadczenia sektora publicznego innych krajów, ale także i polskie, w zakresie planowania i wdrażania budżetu zadaniowego pokazują istnienie wielu trudności powstających zarówno na etapie programowania celów, konstrukcji zadań i podzadań, jak i wyznaczania mierników. Dodatkowo wprowadzenie obowiązku kontroli zarządczej zmusza jednostki sektora finansów publicznych do oceny realizacji działań pod kątem kryteriów oszczędności, skuteczności i efektywności. Analiza wyników sprawozdawczości, kontroli zarządczej i audytu powinny wpłynąć na poprawę planowania finansów publicznych w Polsce. Proces oceny jednak dopiero rozpoczyna się. Dlatego bardzo ważne jest wykorzystanie dotychczasowych doświadczeń w zarządzaniu projektami, w szczególności finansowanymi ze środków Unii Europejskiej do oceny przyjmowanych rozwiązań pod kątem osiągania większej efektywności. **Słowa kluczowe:** budżet zadaniowy, efektywność zarządzania, nowe zarządzanie w sektorze publicznym, kontrola zarządcza.

The effectiveness of financial management in the public sector, supports by the implementation of the performance budget. Summary: Efficiency is one of the most important results of the management of available resources, both in the private and public sectors. Performance budget as a tool of New Public Management focuses on improving the efficiency, effectiveness and transparency of financial management and services in the public finance sector units. A performance budgeting for the public sector in Poland has been implemented several years. The experience in planning and implementation of performance

budgeting in public sector of other countries, but also Polish, shows us many problems on purpose programming stage, tasks and subtasks design, and setting indicators. In addition, introducing of management control duty compels public sector entities to evaluation of the activities in terms of criteria of saving, efficiency and effectiveness. Analysis of reporting results, management control and audit should help to improve the planning of public finances in Poland. However, the evaluation process is beginning. Therefore it is important to use the experience in project management, in particular financed by the European Union for the evaluation of the solutions in terms of achieving greater efficiency. **Key words:** performance budget, efficiency of management, new public management, management control.

2.2 Jerzy Szmit: BUDŻET W UKŁADZIE ZADANIOWYM A TRANSPARENTNOŚĆ ZARZĄDZANIA LOKALNYMI ZASOBAMI FINANSOWYMI W SAMORZĄDZIE TERYTORIALNYM

Streszczenie: Rozpoczęta w 1990 r. w Polsce transformacja ustrojowa pozwoliła na stosowanie w sektorze samorządowym mechanizmów gospodarki rynkowej i wykorzystanie ich w obszarach zarządzania lokalnymi zasobami finansowymi. Artykuł dotyczy problematyki nowego planowania i podniesienia efektywności wykorzystania zasobów finansowych w jednostkach samorządowych. Narzędziem wspierającym ten proces jest budżet w układzie zadaniowym. W związku z tym zaprezentowano istotę budżetu zadaniowego, jego funkcje, zadania i działania w budżecie zadaniowym. Położony został nacisk na kluczowy instrument podniesienia efektywności zarządzania finansami lokalnymi, którym jest układ budżetu oparty na definiowane przyszłościowe cele i ich mierniki wskazujące na ich realizację. **Słowa kluczowe:** budżet zadaniowy, zarządzanie finansami, jednostki samorządowe.

Performance budget and transparency of financial resources management in a local government. Summary: Since 1990, the beginning of the political transformation in Poland, local self-governments have been allowed to adopt mechanisms of the market economy while managing local financial resources. The present article focuses on the issues of the new planning and the increase in the efficiency of the use of financial resources in local governments, in the process of which performance budget is viewed as a key supporting tool. Therefore, the present work provides a definition of performance budget as well as its functions, tasks and activities. Emphasis has been laid on the key instrument for improving the efficiency of local financial management which is the budget system based on defined future goals and the measures indicating their implementation. **Key words:** Performance budget, financial management, local governments.

2.3 Jan Hybel: TENDENCJE ZMIAN SYTUACJI FINANSOWEJ GMIN W POLSCE W UJĘCIU REGIONALNYM W LATACH 2005-2010

Streszczenie: Opracowanie zawiera analizę sytuacji finansowej gmin w Polsce w ujęciu regionalnym w latach 2005-2010. Zastosowano analizę wskaźnikową do oceny gospodarki budżetowej gmin. Dokonano oceny gmin z punktu widzenia samodzielności dochodowej, samofinansowania wydatków, zdolności do zaciągania kredytów i pożyczek oraz wartości nadwyżki operacyjnej i wartości wyniku finansowego. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono utrzymywanie się znacznych różnicowań sytuacji finansowej gmin w przekroju regionalnym oraz coraz większe ich zadłużenie w latach 2008-2010. **Słowa kluczowe:** gminy, budżet, dochody, wydatki, deficyt, dług.

Regional perspective of change in the situation performance of Polish communes in 2005-2010. Summary: The study presents the regional analysis of financial situation of communes (gminas) in Poland over the period 2005-2010. Financial ratio analysis was applied to assess commune budgetary economy.

The communes were evaluated according to their fiscal economy, spending self-financing, ability to take credit and loans, as well as their operating surplus and financial results. The research findings indicate that there are significant and persisting regional differences in terms of financial performance of gminas, and that their indebtedness was growing from 2008 to 2010. **Key words:** communes, budget, incomes, expenditures, deficit, debt.

2.4 Tadeusz Stachowski: ANALIZA ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA GMIN W LATACH 2001 i 2010

Streszczenie: W pracy przedstawiono dynamikę zmian w poziomie i strukturze dochodów samorządu terytorialnego w okresie 10 lat na przykładzie dwóch gmin województwa warmińsko-mazurskiego. Okres ten obejmuje lata tuż przed i po akcesji Polski do Unii Europejskiej. Badania oparto na danych Urzędu Statystycznego oraz publikowanych opracowaniach naukowych. W badanym okresie dochody własne obu gmin nie zmieniały się jednakowo. Ich udział w dochodach ogółem w latach 2001 i 2010 spadł w gminie Bartoszyce z 42,8% do 21,4%, natomiast wzrósł w gminie Szczytno z 41,3% do 47,5%. Zmiany te następowały kosztem dotacji celowych i subwencji ogólnych oraz niektórych pozycji w dochodach własnych (takich jak podatek dochodowy, podatek rolny, podatek od nieruchomości). Wyniki tych badań nie dowodzą wzrostu samodzielności ustrojowej samorządów terytorialnych. Samorządność tę powinna cechować przede wszystkim samodzielność finansowa. Stąd w praktyce występuje dodatkowe zasilanie budżetów gmin z zewnątrz, z budżetu państwa. **Słowa kluczowe:** dochody gminy, finanse publiczne, dotacje, podatki i opłaty, przedsiębiorczość, rozwój, zatrudnienie, fundusze pomocowe.

Analysis of the financing sources for communes in 2001 and 2010. Summary: The paper presents the dynamics of changes in the level and structure of the revenues of the territorial self-government over 10 years based on the example of two communes in the province of Warmia-Mazury. This period covers the years just before and after Poland's accession to the European Union. The research was based on Statistical Office data and published scientific studies. In the studied period, the revenues of both communes did not change identically. Their percentage in total revenues in 2001 and 2010 fell from 42.8% to 21.4% in the Bartoszyce Commune, but rose from 41.3% to 47.5% in the Szczytno Commune. These changes took place at the cost of designated and general subsidies and some items in own revenues (such as income tax, farm tax, real estate property tax). The results of this research do not prove an increase in the administrative independence of local self-governments. This self-governance should be characterized, above all, by financial independence. Therefore, additional funding of communal budgets from outside, from the state budget, occurs in practice. **Key words:** communal revenues, public finance, subsidies, taxes and charges, entrepreneurship, development, employment, aid funds.

2.5 Stanisław Ejdyś: REFLEKSJA NAD SPRAWNOŚCIĄ I EFEKTYWNOŚCIĄ SYSTEMU TRANSPORTU ZBIOROWEGO

Streszczenie: Konieczność sprawnego i efektywnego działania stanowi właściwość przesądzającą o istocie systemu, jest imperatywem jego funkcjonowania. Ponadto stanowi immanentny cel systemu, który istnieje, aby produkować dobra. Jednak aby produkować - system musi istnieć, aby istnieć - musi przetrwać, aby przetrwać - musi działać sprawnie. W tym względzie sprawność i efektywność działania systemu staje się nierozzerwalnie związana ze zmianami zachodzącymi nie tylko w jego otoczeniu, ale i w nim samym. Oczywiście jest bowiem, że szybkość oraz umiejętność dostosowania się do turbulentnego otoczenia, oraz

przeobrażenia w strukturze, są współcześnie podstawowymi wyznacznikami trwania i rozwoju systemu. **Słowa kluczowe:** system, sprawność, efektywność, transport miejski.

Thoughts about efficiency and effectivity of public transport transport system. Summary:

The necessity of effective and efficient activity is an essential propriety forejudging the essence of the system, an imperative of its functioning. It is also an immanent aim of a system which exists to provide services. But to provide services – the system must exist, to exist – it must survive, to survive – it must act efficiently. Taking all these under consideration effectivity and efficiency of the system's performance become inseparably connected with the changes taking place in system's environment and in the system itself. It is obvious that the speed and the ability to adopt to the changing environment and the flexibility of the structure are nowadays basic determinants of the existence and development of the system. **Key words:** system, efficiency, effectivity, public transport.

Rozdział III: Uwarunkowania rozwoju współczesnych organizacji gospodarczych w skali makroekonomicznej

3.1 Dorota Żuchowska: AKTYWNA POLITYKA KURSOWA CHIN JAKO PRZYCZYNA NIERÓWNOWAG GLOBALNYCH

Streszczenie: Chiny, które są obecnie drugą największą gospodarką świata, zawdzięczają swoją pozycję konsekwentnie prowadzonej polityce gospodarczej ostatnich kilkunastu lat. Do najważniejszych jej instrumentów należy zorientowana proeksportowo polityka kursowa. Szczególne znaczenie nie tylko dla sytuacji makroekonomicznej kraju, ale także dla funkcjonowania gospodarki światowej miał sposób jej prowadzenia w okresie poprzedzającym wybuch ostatniego globalnego kryzysu finansowego oraz podczas jego trwania. Celem artykułu jest analiza polityki kursowej Chin w ostatnich latach i jej wpływu na funkcjonowanie gospodarki światowej, a zwłaszcza na narastanie nierównowag globalnych. Badaniu zostaną poddane decyzje chińskich władz monetarnych dotyczące zmian w polityce kursowej oraz kształtowanie się nominalnego i realnego kursu renminbi, poziomu rezerw walutowych i salda obrotów na rachunku bieżącym. **Słowa kluczowe:** Chiny, polityka kursowa, globalne nierównowagi.

China's active exchange rate policy as cause of the global imbalances. Summary: China, currently the second largest economy in the world, owes its position to consistently pursued economic policy over the last several years. One of its most important instruments is the export-oriented exchange rate policy. The way of its execution in the period preceding the outbreak of the recent global financial crisis as well as in the time of its duration was extremely important not only for macroeconomic condition of the country, but also for functioning of the global economy. The article aims at analysing China's exchange rate policy during recent years and its impact on functioning of the entire global economy, and on the increase of global imbalances in particular. The study will examine decisions of Chinese monetary authorities referring to modification of the exchange rate policy and shaping nominal and real exchange rates of the renminbi, the level of foreign currency reserves, the current account balance. **Key words:** China, exchange rate policy, global imbalances.

3.2 Paweł Janukowicz: NIESTABILNOŚĆ GOSPODARCZA – WYZWANIE XXI WIEKU

Streszczenie: Celem artykułu jest przedstawienie przyczyn i przebiegu globalnego kryzysu gospodarczego, który rozpoczął się Stanach Zjednoczonych, a następnie opanował kraje strefy euro. Kryzys stanowi nieodłączny element rozwoju, niemniej jednak obecne mechanizmy zarządzania kryzysowego zawodzą. Do niniejszego stanu rzeczy przyczynił się przede wszystkim liczne nierówności w gospodarce światowej, w tym brak równowagi finansowej, handlowej i płatniczej. Zrozumienie źródeł obecnego kryzysu światowego stanowi istotną determinantę dalszego wzrostu gospodarczego. **Słowa kluczowe:** kryzys gospodarczy, niestabilność gospodarcza, gospodarka światowa, strefa euro.

Economic instability – a challenge for the 21st century. Summary: The article attempts to present the causes and unfolding of the global economic crisis that started in the United States and then expanded to the euro zone countries. Crisis is an inherent element of development, however, the current crisis management mechanisms are failing. This situation was brought about primarily by the numerous inequalities in global economy, including imbalances in the area of finance, trade and payments. Understanding the sources of the current global crisis is an important factor for the future economic growth. **Keywords:** economic crisis, economic instability, global economy, Eurozone.

3.3 Adam P. Balcerzak: POZIOM OBCIĄŻEŃ FISKALNYCH W POLSCE PO GLOBALNYM KRYZYSIE FINANSOWYM NA TLE POZOSTAŁYCH KRAJÓW UNII EUROPEJSKIEJ

Streszczenie: Globalny kryzys finansowy lat 2008-2010 doprowadził do sytuacji, w której wieloletnie błędy i zaniedbania w zakresie polityki fiskalnej mogą z jednej strony zagrażać stabilności finansowej poszczególnych krajów wspólnoty, czego przykładem może być groźba bankructwa Grecji, ale także są bezpośrednim zagrożeniem dla stabilności strefy euro, a tym samym całej Unii Europejskiej. W tym kontekście celem artykułu jest ocena poziomu obciążeń fiskalnych w Polsce na tle pozostałych członków Wspólnoty. Ze względu na fakt, iż poziom i dotkliwość obciążeń fiskalnych w danym kraju mogą być traktowane jako zjawisko wielowymiarowe w analizie jako narzędzia badawcze zostały wykorzystane instrumenty taksonometryczne bazujące na metodzie unitaryzacji zerowej. Narzędzia te pozwoliły na stworzenie syntetycznego miernika rozwoju badanego zjawiska oraz umożliwiły przygotowanie rankingu krajów UE ze względu na zakres obciążeń

fiskalnych w latach 2007-2011. **Słowa kluczowe:** obciążenia fiskalne, stabilność fiskalna, narzędzia taksonomiczne, metoda unitaryzacji zerowej.

The level of fiscal burden in Poland after the global financial crisis in comparison to other countries of the European Union

Summary: The global financial crisis of the years 2008-2010 led to a situation, where long-term mistakes and negligence in the area of fiscal policy, on the one hand may threaten the financial stability of chosen economies of the European Union, as it is exemplified by the threat of bankruptcy of Greece, but may be also a direct threat to the stability of the euro area, and thus it can destabilize the entire European Union. In this context, the objective of this paper is to assess the fiscal burden in Poland compared to other members of the EU. Due to the fact that the level and severity of the fiscal burden in the country can be treated as a multidimensional phenomenon in the analysis as a research tool taxonomy instruments – in that case zero unitarization method – has been used. These tools has enabled the creation of a synthetic measure of development of the researched phenomenon and allowed to prepare the ranking of EU countries presenting the scope of their fiscal burden in the years 2007-2011. This allowed to capture one year before internationalization of the U.S. subprime crisis, and covered the period of the global financial crisis. **Keywords:** fiscal burden, fiscal stability, taxonomy instruments, zero unitarization method.

3.4 Andrzej Soloma: ANALIZA EFEKTYWNOŚCI USŁUG I INSTYTUCJI BANKOWYCH W POLSCE

Streszczenie: Globalizacja rynków finansowych oraz rosnąca konkurencja w sektorze bankowym powodują, że problem pomiaru i oceny efektywności jest ważnym zagadnieniem analizy kondycji banków. Artykuł poświęcony jest możliwościom oceny efektywności usług i instytucji bankowych z wykorzystaniem wybranych metod i technik stosowanych w bankowości. W oparciu o dane Komisji Nadzoru Finansowego i NBP, przeanalizowano wybrane miary efektywności banków komercyjnych i spółdzielczych prowadzących działalność w Polsce w latach 2008-2010. Wyniki badań wskazują na niższą efektywność banków spółdzielczych, która jest m.in. efektem różnicy w skali działania i zakresie działalności, strukturze obsługiwanych klientów oraz specyfiką organizacyjną małych banków. W analizie efektywności działań banku ważne jest przyjęcie odpowiednich założeń co do podziału kosztów i stosowanych modeli. **Słowa kluczowe:** efektywność, banki komercyjne, banki spółdzielcze.

Efficiency analysis of banking services and institutions in Poland. Summary: The globalization of financial markets and the increased competition in the banking sector indicate that the problem of measuring and evaluating the effectiveness of operations is an important task facing the banks. Article is devoted to the possibilities of assessing the effectiveness of banking services and the use of selected methods and techniques used in banking. The data from Financial Supervision Commission and the National Bank of Poland, was used to examine the effectiveness of selected measures of commercial and cooperative banks operating in Poland in the years 2008-2010. The results indicate a lower efficiency of cooperative banks, due to the scale and scope of activity, the structure of clients, and the specific organization of small banks. In the process of analysis of the effectiveness of the bank, it is important to take proper assumptions concerning the distribution of costs and suitable hypothetical models. **Key words:** banks, efficiency, banking services.

3.5 Danuta Glaza, Sylwia Morze: PROJEKTY SZKOLENIOWE WSPÓLFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ NA PRZYKŁADZIE KLASTRA MAZURSKIE OKNA - ANALIZA PRZYPADKU

Streszczenie: Opracowanie dotyczy projektów szkoleniowych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej na przykładzie Klastra Mazurskie Okna. Realizowane przez klaster projekty wspierane są przez Program Operacyjny Kapitał Ludzki w ramach priorytetu VIII Regionalne Kadry Gospodarki. Celem analizowanego projektu jest podniesienie poziomu wiedzy technicznej z zakresu stolarki budowlanej wśród kadry zarządzającej i pracowników przedsiębiorstw posiadających niskie lub zdezaktualizowane kwalifikacje zawodowe. Przeprowadzono analizę przypadku opartą o dokumentację wybranego do badań projektu dotyczącego szkoleń w zakresie stolarki budowlanej. **Słowa kluczowe:** dotacje unijne, klaster, kwalifikacje, projekt, szkolenia, współfinansowanie.

Training projects co-financed by the European Union funds based on an example of Masurian Windows Cluster (Case Study). Summary: This development deals with a training projects co-financed by the European Union funds based on an example of Masurian Windows Cluster. Projects that are implemented by the cluster are supported by the Human Resources Operational Programme within the priority of VIII Regional Human Resources of Economy. The aim of the project is to raise the level of technical knowledge in the field of carpentry among executives as well as employees of companies with low or obsolete professional qualifications. The analysis of the case was based on the documentation of selected for the project research regarding carpentry training. **Keywords:** EU grants, cluster, qualification, project, training, co-finance.

3.6 Michał Bilczak: DOSKONALENIE METODOLOGICZNYCH ASPEKTÓW ROZWOJU REGIONU PRZYGRANICZNEGO

Streszczenie: W artykule pokazana jest rola gospodarki przygranicznej regionów i wspólne wykorzystanie infrastruktury przygranicznej. Stworzenie warunków i odpowiedniego klimatu do przyciągnięcia inwestycji. Wykorzystanie potencjału innowacyjnego dla rozwoju małego i średniego biznesu. **Słowa kluczowe:** region przygraniczny, region transgraniczny, współpraca transgraniczna, terytorium przygraniczne, rozwój nauki, bezpośredni inwestycje zagraniczne, eksport, import, przejście graniczne, model sieciowy.

Improving methodological aspects for the development of border region. Summary: This article focuses on the role of cross-border economy and the joint use of cross-border infrastructure. Creating conditions and climate to attract investments. Use the innovative potential for development of small and medium businesses. **Key words:** border region, cross-border region, cross-border cooperation, cross-border territories, development of science, foreign direct investment, export, import, border checkpoint, project network.

3.7 Elżbieta Lorek: ZMIANY STRUKTURALNE W GOSPODARCE WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W LATACH 2000-2009

Streszczenie: Przedmiotem artykułu jest identyfikacja struktury gospodarki województwa warmińsko-mazurskiego oraz wskazanie zmian w trójsektorowej strukturze gospodarki. Przydatność analizy przekształceń struktury rodzajowej i struktury pracujących według sektorów ekonomicznych i sekcji PKD polega na tym, że może być ona m.in. punktem wyjścia do bardziej złożonych analiz i ocen. Zakres i natężenie zmian pozwala na ocenę stopnia zaawansowania transformacji gospodarki oraz stopnia upodobnienia się struktury gospodarki województwa do gospodarki regionów bardziej zaawansowanych w rozwoju. Przeprowadzona analiza wykazała, że zmiany strukturalne gospodarki województwa warmińsko-mazurskiego przebiegają zbyt wolno, nie dając gwarancji zbudowania w krótkim czasie nowoczesnej struktury gospodarki. Przebudowa i unowocześnienie struktury jest warunkiem powodzenia w działaniach na rzecz pobudzania wzrostu gospodarczego i budowy konkurencyjnej gospodarki regionu. **Słowa kluczowe:** rozwój regionalny, struktura gospodarki, teoria trzech sektorów, zmiany strukturalne.

Structural changes in the economy in warmińsko-mazurskie voivodship in 2000-2009.

Summary: The subject matter of this article is identification of the economy structure in warmińsko-mazurskie voivodship as well as indicating the changes in the three-sector structure of Polish economy. Analysis of transformations concerning the structure of the employed according to the economic sectors and the PKD sections as well as the structure by type, may serve as a good starting point to prepare more complex analyses and evaluations. The scope and incidence of changes enable to estimate the degree of the progress in transformation of economy as well as the degree of assimilation of voivodship economy structure compared with more developed regions. The analysis proved that the structural changes of economy in warmińsko-mazurskie voivodship proceed too slowly and with no guarantee to build modern economy structure in a short time. Transformation and modernization of the structure is indispensable to successful and effective stimulation of economic growth and building competitive economy of the region. **Keywords:** regional development, the structure of economy, theory of three sectors, structural changes.